TERVE KOTIELÄIN

Maailmalla on vallalla käsitys, ettei broilereita voi kasvattaa ilman antibiootteja. **ASIANTUNTIJAELÄINLÄÄKÄRI HANNELE NAUHOLZ, ELÄINTAUTIEN TORJUNTAYHDISTYS**

Suomalaisten broilerien antibioottivapaus ihmetyttää ulkomailla

Euroopan unioni yrittää suitsia siipikarjantuotannon antibioottien käyttöä. Keski-Euroopassa antibiootit ovat broilereiden kasvatuksessa edelleen rutiinitoimi, mutta suomalaiset broilerit ovat pärjänneet ilman niitä viimeiset neljä vuotta.

Antibioottien runsas käyttö kotieläintuotannossa kuohuttaa niin Euroopassa kuin Yhdysvalloissakin.

Tutkija **Aidan Hollis** varoittaa The New England Journal of Medicinessä antibioottiresistenssin olevan vakava uhka kansanterveydelle.

Yhdysvalloissa 80 prosenttia antibiooteista annetaan muille kuin ihmisille.

Maan kotieläintuotannossa kulutetaan vuosittain 13,5 miljoonaa kiloa antibiootteja. Lääkkeiden myynnistä saatu tuotto on huomattava.

”USA:n siipikarjantuotannossa antibiootteja saatetaan injektoida suoraan munaan”, kertoo Siipikarjaliiton toiminnanjohtaja **Lea Lastikka**.

Ongelmia EU-alueella

Myös Euroopan unionissa on merkkejä siitä, että siipikarjalle käytetään niin kutsuttua ennaltaehkäisevää lääkitystä, jossa antibiootteja annetaan kasvatuskauden aikana rutiininomaisesti ilman diagnoosia.

Saksassa Nordrhein-Westfalenin alueella vuosina 2011–2012 toteutetun seurantatutkimuksen perusteella yli 90 prosenttia tuotantopolven broilereista oli saanut antibioottia.

Osalle oli annettu kasvatuskauden aikana kahdeksaakin eri antibioottia.

Tulokset johtivat Saksassa toimenpiteisiin. Tuotantoa seurataan nykyään tarkemmin ja antibioottien käytöstä pitää raportoida.

Suomelle lääkkeiden käyttötarpeen vähentäminen on tuotantoeläinten terveydenhuollon kansallinen tavoite.

Keski-Euroopassa Suomen antibiootitonta linjaa on vaikea uskoa.

”Meille sanotaan että aivan utopistista, ette vain tiedä käytöstä”, Lastikka mainitsee.

Tehokas tautisuojaus

Lisää hämmästelyä aiheuttaa, ettei lääkkeiden käytön vähyys näy Suomessa lintujen korkeampana kuolleisuutena. Suomalaisten broilerien kuolleisuus on eurooppalaista keskitasoa.

Suomalaisen broilerikasvatuksen lääkitystarve on pidetty matalana tehokkaan ja rutiininomaisen tautisuojauksen ansiosta. Tuotantotiloissa käytetään tautisulkua ja suojavarusteet vaihdetaan myös osastojen välillä.

Myös pitkät välimatkat tilojen välillä hillitsevät tautien leviämistä tilalta toiselle.

EU on yrittänyt puuttua lääkkeiden ylenmääräiseen käyttöön. Antibioottien käyttö kasvunedistäjinä kiellettiin monta vuotta sitten.

Parhaillaan on käynnistymässä eläinlajikohtainen lääkityksen seuranta.

”Ongelmana on, ettei EU-maista ole saatavilla kattavaa, eläinlajikohtaista tietoa”, kertoo asiantuntijaeläinlääkäri **Hannele Nauholz** Eläintautien torjuntayhdistyksestä.

”Saatavilla olevat tiedot ovat lähinnä lääkkeiden myyntitilastoja.”

Sairas eläin lääkittävä

Munantuotannosta kotimaisia tilastoja antibioottien käytöstä ei ole, mutta Suomesta ei myöskään löydy rekisteröityjä antibiootteja, joita voisi käyttää munivilla kanoilla.

Kalkkunantuotannossa noin yhdeksän prosenttia parvista on saanut antibioottilääkitystä.

Nauholz painottaa, ettei lääkitsemättömyyteen pyritä eläinten terveyden kustannuksella.

”Kaikissa ohjeissa sanotaan, että sairas eläin on lääkittävä. Tällä sektorilla lääkityksen tarve on onnistuttu pitämään matalana, mutta nollatoleranssi antibiooteille ei ole itseisarvo.”

Neljäs antibiootiton vuosi broilerituotannossa on kuitenkin kansainvälisessä mittakaavassa mainitsemisen arvoinen saavutus.

”On mukavaa mennä kansainväliseen kongressiin kertomaan, että tämä on mahdollista. Maailmalla on vallalla käsitys, ettei broilereita voi kasvattaa ilman antibiootteja.”

TUULIKKI VIILO

PASI LEINO

Suomalaisten broilereiden lääkitystarve on pidetty matalana tehokkaalla tautisuojauksella.

KONE AGRIA

KoneAgrian seminaarit ja tietoiskut

Ke 8.10.
- Lanta tehokäyttöön
- Osakeyhtiömuotoinen maatalous
- Tehoa viljalogistiikkaan - sadonkorjuun, kuivauksen ja varastoinnin ratkaisut valinkauhassa
- Lisää lämpöyrittäjiä tarvitaan
- Pihvikarjaseminaari

To 9.10.
- Maaseudun kehittäminen uudella ohjelmakaudella & Liha-alan foorumi, mukana maa- ja metsätalousministeri Petteri Orpo
- Ruokintaseminaari
- Osakeyhtiömuotoinen maatalous
- Kasvinsuojelu uudella ohjelmakaudella
- Loimaan suorakylvökoe - kynnön, minimimuokkauksen ja suorakylvön vaikutukset maan ominaisuuksiin, satoon ja ympäristöön

Pe 10.10.
- Tuotosseurannasta tsemppiä johtamiseen
- Tutkimukset käytäntöön – viisastu vartissa tietoiskut aiheista: maitotilan omavaraisuus, tabletti traktorissa, ternimaidon laadun mittaaminen ja maatalousyrittäjien hyvinvointi
- Uusia ideoita maatilojen toimintaan
- Oy Agropolitan Ltd:n tietoisku
- IPM-viljelyn uudet teknologiat
- Klapien käsittely ja kuivuminen -tietoisku

La 11.10.
- Luomuseminaari
- Maaperäklinikka
- Oy Agropolitan Ltd:n tietoisku

8. - 11.10.2014
KoneAgria

Ylihuomenna se alkaa!
Syksyn odotetuin näyttely maatalouden ammattilaisille

Jyväskylän Paviljonki
Uno Savolan katu 8

Avoinna:
ke - pe 9 - 17, la 9 - 16

Liput:
17,- / 12,-

Kaksisataa näyttelyosastoa, paljon uutuuksia!

Tutustu niihin etukäteen kotisivuilla.

Muista ilmainen etäparkki Killerjärven raviradalla.

www.koneagria.fi

KARI SALONEN

Somerolaisen Mikko Välttilän tilalla kanat pääsevät ulos ympäri vuoden. Kuva on otettu helmikuun pakkasella, jolloin suurin osa kanoista tyytyi pääasiassa kurkkimaan ulkoilmaa kanalan luukuista.

Ulkokanojen munat jäävät kaupassa luomun jalkoihin

Tuottajat olisivat kiinnostuneita free range -tuotannosta

Suomalaismarkettien kananmunahyllyt täydentyivät ulkokanojen eli niin kutsuttujen free range -kanojen munilla puolisentoista vuotta sitten.

Suomessa on tällä hetkellä Suomen Siipikarjaliiton rekisterin mukaan kolme tilaa, jotka tuottavat ulkokananmunia, kertoo liiton toiminnanjohtaja **Lea Lastikka**.

Ulkokananmunat toi markkinoille ensimmäisenä Laitilassa toimiva Munax. Sen riveissä on tällä hetkellä kaksi ulkokananmunia tuottavaa tilaa Somerolla. Lisäksi Satamunalla on yksi Itä-Suomessa.

Tuottajien keskuudessa kiinnostusta tuotannon lisäämiseen Lastikan mukaan kyllä olisi, mutta ainakin tällä hetkellä tuote on jäänyt luomumunien varjoon eikä se ole pystynyt lyömään markkinoilla läpi.

Pienet markkinat ja tuotantotavan vaatimat investoinnit ovat yhdistelmä, joka tällä hetkellä estää laajentamisen.

”Kuluttajien kiinnostuksen ja tietoisuuden herättäminen vaatisi isoja markkinointiponnistuksia ja tuotteen esille tuomista. Tuotteen täytyisi erottua kananmunahyllyssä. Monissa kaupoissa tarjonta on myös satunnaista”, Lastikka pohtii.

Free range -tuotantoon siirtyneiden kannalta tilanne ei silti ole huono.

”Kaikki menee kaupaksi mitä tuotetaan.”

Tunnettuuden eteen tehtävä vielä töitä

Munax myy tuotteensa Laitilan kanatarha -tuotemerkillä. Ulkokananmunia on tällä hetkellä myynnissä sekä S-ryhmän että K-ryhmän kaupoissa, erityisesti eteläisessä ja läntisessä Suomessa.

Ulkokananmunien myyntiin ollaan Munaxin markkinointi- ja viestintäpäällikkö **Lisa Savolan** mukaan tyytyväisiä, vaikka tunnettuuden eteen täytyykin edelleen tehdä töitä.

Monilla kuluttajilla on esimerkiksi vaikeuksia hahmottaa sitä, mikä on luomumunan ja ulkokananmunan ero.

Kyse on täysin eri tuotteista, sillä luomukana ulkoilee kesäkauden ja syö luomurehua, ulkokana ulkoilee ympäri vuoden ja syö tavanomaisesti tuotettua rehua.

Parhaiten tuote on tavoittanut ne kuluttajat, jotka ovat kiinnostuneita eläinten hyvinvointikysymyksistä, Savola kertoo.

Kanojen ulkoilulla on Savolan mukaan näkyvä vaikutus munien laatuun. Ulkokanat syövät paljon ruohoa, ja sen ansiosta munien keltuainen on raikkaan keltainen.

”Siitä tulee ihanaa palautetta. Monet ovat tosi ilahtuneita ja ihastuneita.”

Terveys hyvä tuotantotavasta riippumatta

Vaikka monet kuluttajat painottavat ulkokananmunan valitessaan hyvinvointinäkökulmaa, täytyy muistaa, että kaikki Suomen kanalat ovat tuotantotavasta riippumatta esimerkiksi salmonellavapaita, Savola pohtii.

”Sekä pakkaamoissa että tiloilla tehdään jatkuvasti työtä sen eteen, että tarttuvien tautien leviäminen pystytään estämään.”

”Moni suomalainen ei tule ajatelleeksi, että ei saksalaisilla lapsilla ole mahdollisuutta syödä raakaa taikinaa kuten suomalaislapsilla.”

JUHANI REKU

» Saksalaisilla lapsilla ei ole mahdollisuutta syödä raakaa taikinaa.«

LISA SAVOLA